

Joensuun kaupungin ohjeistus vaikutusten ennakkoarviointiin

Ohjeistus vaikutusten ennakkoarvioinnin tekemiseen:

Vaikutusten ennakkoarvioinnissa arvioidaan valmisteltavaa asiaa ja sen tavoitteita ennakkoon määriteltujen näkökulmien kautta (vaikutustyyppit). Tavoitteena on tuoda esille sekä lyhyet- sekä pitkäaikaiset vaikutukset. Vaikutusten ennakkoarvioinnilla tavoitellaan läpinäkyvää päätöksentekoa.

Lainsäädäntö antaa perusteet vaikutusten ennakkoarvioinnille. Muun muassa kuntalain 1 § ja 115 §, terveydenhuoltolain 11 § ja maankäyttö- ja rakennuslain 9 § ohjaavat vaikutusten ennakkoarviointia.

Kuntaliitto on antanut ohjeistuksen vaikutusten ennakkoarviointiin. Joensuun kaupunki soveltaa ennakkoarviointiprosessissa Kuntaliiton ohjeistusta seuraavasti:

1) Valmistelija ratkaisee, tarvitaanko ennakkoarviointia vai ei.

Ennakkoarviointi tulee kuitenkin tehdä aina, kun valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia seuraaviin:

- eri ikäisiin kuntalaisiin sekä sukupuoleen ja sosiaalisiin vaikutuksiin
- vammaisiin huomioiden eri vammaisryhmät
- kaupungin organisaatioon ja henkilöstöön
- kaupungin talouteen
- ympäristöön
- yrityksiin

Valmisteltavat asiat voivat liittyä mm palveluverkkoon, kuntalaisten elinoloihin ja elinympäristöön, alue- ja yhdyskuntarakentamiseen, energiatalouteen, liikkumiseen, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja rakennettuun ympäristöön.

2) Vaikutusarvioinnin tekeminen. Tunnistetaan, arvioidaan ja kirjataan vaikutukset. Tarvittaessa

tarkastellaan asioita monialaisesti ja moniammatillisesti ja kuullaan kohderyhmää.

3) Kirjataan vaikutusten johtopäätökset.

4) Vaikutusarviointi otetaan huomioon valmistelussa ja päätöksenteossa.

Ennakoarviointia ei tarvitse tehdä silloin, kun kyseessä on mm.

- talousarvio
- valtuustoaloite
- oikaisuvaatimus
- viranhaltijapäätös
- tiedoksi merkittävä asia
- viranhaltijan nimeäminen
- konsernistrategia ja strategian toteutus
- kaavaprosessi (tehdään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti)
- lautakunnan toimialaan kuuluva erityisasia, kuten yksilöhuoltojaoston asia
- asia, jolla ei ole merkittäviä vaikutuksia kuntalaisen hyvinvointiin ja terveyteen, tiettyyn väestöryhmään, kunnan talouteen, yritystoimintaan, henkilöstöön, johtamiseen ja ympäristöön

Valmistelija tuo esille ennakoarvioinnin johtopäätökset sekä huomioi nämä asian valmistelussa sekä päätösesityksessään. Mikäli valmisteltavalla päätöksellä on useita toteutusvaihtoehtoja, tulee ne tuoda ilmi ja perustella johtopäätöksissä.

Joensuun kaupunki on osana Lapsiystävällinen kunta -työskentelyä sitoutunut tekemään lapsivaikutusten ennakoarviointia osana lapsia koskevaa päätöksentekoa. Lapsivaikutukset kirjataan Kuntalaisvaikutukset -lomakkeelle omaan kohtaansa. Huomioitavaa on, että merkittävässä hankkeissa lapsivaikutuksia tulee koota laajasti hyödyntämällä moniammatillista yhteistyötä ja eri lähteitä.

Laajan lapsivaikutusten arvioinnin prosessikuvaus:

1. Kootaan asiantuntijaryhmä ja kartoitetaan olemassa oleva tieto (esim. alueelliset tilastot, kouluterveyskysely, edelliset lapsivaikutusten arvioinnit vastaavista päätöksistä jne.)
2. Kerätään puuttuva tieto (tutkimukset, asiantuntijalausunnot, lasten kuuleminen...)
3. Tehdään tiedon pohjalta ratkaisuvaihtoehtojen punninta, jossa tunnistetaan vaihtoehtojen positiivisia, neutraaleja ja negatiivisia vaikutuksia. Vaikutuksia tarkastellaan lasten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.
4. Tuotetaan suositukset jatkovalmistelua varten ja raportoidaan arvioinnin tuloksista päätöksentekokeleille

PERUSTIEDOT VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI KOHTEESTA

Asia:	Kaupunginhallituksen alaisen yleishallinnon tulosalueen hissi- ja esteettömyysavustuksen tason alentaminen 10 %
Toteutusvaihtoehto 1	Kaupunginhallitus päätti 2.10.2023 § 366 kaupungin talousarviokehyksestä vuodelle 2024. Kehyksessä on yhtenä talouden sopeutustoimena kaupungin avustusten alentaminen 10 %:lla. Hissi- ja esteettömyysavustusten kohdalla on tarvetta alentaa yhteensä 15 000 eurolla.
Toteutusvaihtoehto 2	
Toteutusvaihtoehto 3	
Päättävä toimielin / päättävät toimielimet:	Kaupunginhallitus/kaupunginvaltuusto
Arvioitu päätösaikataulu:	Joulukuu 2023
Valmistelijat:	asuntoasiainhoitaja

Valitse vaikutusten ennakkoarvointikohteet

Valitse mitä vaikutustyyppistä haluat arvioida

1. Eri ikäiset kuntalaiset

☒ Kyllä

2. Vammaiset huomioiden eri vammaisryhmät

☐ Kyllä

3. Kaupungin organisaatio ja henkilöstö

☐ Kyllä

4. Kaupungin talous

☒ Kyllä

5. Ympäristö

☐ Kyllä

6. Yritykset

☒ Kyllä

1. ERI IKÄISET KUNTALAISET

1.1 Vaikutus erityisesti johonkin tiettyyn ihmisryhmään

Esim. opiskelijat, etninen tausta, kieli, erityisryhmä?

Avustusten saajia ovat ensisijaisesti Joensuussa sijaitsevat asunto- ja kiinteistöasakeyhtiöt. Välillisesti avustustason leikkaaminen kohdistuu em. kohteissa asuviin eri ikäisiin ihmisryhmiin, erityisesti ikäihmisiin ja liikuntarajoitteisiin.

1.2 Vaikutukset fyysiseen terveyteen ja turvallisuuteen

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.3 Vaikutukset psyykkiseen hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

Hissi- ja esteettömyysavustus voi omalta osaltaan lisätä ikäihmisten ja liikuntarajoitteisten psyykkistä hyvinvointia, mikäli kaupungin avustuksen avulla kyetään helpottamaan tai pidentämään asukkaan kotona-asumista. Vaihtoehtona kotona-asumiselle voi olla siirtyminen palveluasumisen tai vahvemman tuen piiriin.

1.4 Vaikutukset toimeentuloon

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.5 Vaikutukset palvelujen saatavuuteen

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

Hissi- ja esteettömyysavustuksen myötä mahdollistuva pidempi kotona-asuminen voi vähentää jonoa kaupungin vuokraamiin ikäihmisten itsenäiseen asumiseen tarkoitettuihin asuntoihin sekä vähentää hyvinvointialueen asumispalvelujen jonoa.

Kotona-asuminen voi lisätä myös kotiin hankittavien palvelujen kysyntää.

1.6 Vaikutukset elinympäristöön

Lapset

Työikäiset

--

Ikäihmiset

--

1.7 Vaikutukset kulkuyhteyksiin ja liikkumiseen

Lapset

--

Työikäiset

--

Ikäihmiset

--

1.8 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja sukupuoleen

Lapset

--

Työikäiset

Ikäihmiset

1.9 Vaikutukset mielekkääseen vapaa-ajanviettoon

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.10 Jokin muu, mikä?

**Pyydetään lausunto
tarvittavilta
sidosryhmiltä**

- ☐ Kyllä
☒ Ei

Miksi ei pyydetä lausuntoa?

Talousarvion valmistelun aikataulu ei mahdollista lausuntojen pyytämistä

Kuntalaisvaikutuksen johtopäätökset:

Kaupungin avustuksen pieneminen ei kokonaan estä korjaustoimenpiteitä, mutta lisää taloyhtiön ja/tai sen osakkaiden omarahoitussuutta, mikä voi estää yhtiön korjaustoimenpiteisiin ryhtymisen. Kaupungin avustus toimii ns. kannustimena korjaustoimien aloittamiselle ja edesauttaa ikäihmisten kotona asumista parhaimmillaan 4–7 vuotta.

Mikäli hissejä ja esteettömyyskorjauksia ei tehdä, niin ao. kohteissa asuvat liikuntarajoitteiset, etenkin ikäihmiset joutuvat etsimään sijalle esteettömän asunnon toisaalta. Tämä lisää kysyntää ja jonoa kaupungin vuokraamiin ikäihmisten itsenäiseen asumiseen tarkoitettuja asuntoihin sekä pahimmillaan voi lisätä entisestään ruuhkautunutta hyvinvointialueen asumispalvelujen jonoa.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

4. KAUPUNGIN TALOUS

Kaupungin menot ja tulot

Avustusten tason alentaminen vähentää kaupungin menoja 15 000 euroa. Hissi- ja esteettömyysavustusmäärärahoja on varattu vuonna 2023 yhteensä 150 000 euroa. Vuoden 2023 avustusten osalta on vielä sitomatonta ja maksamatonta määrärahaa (hakemuksia on vielä käsittelyssä). Esteettömyysavustusten haku aika päättyi 30.11.2023 klo 15, joten vielä ei ole tiedossa kuluuko varattu määräraha kokonaisuudessaan vai säästyykö määrärahaa. Muutamana aiempaan vuonna määrärahoja on jäänyt käyttämättä, jolloin raha on säästynyt. Kaupungin avustuksen voi saada ne kohteet, jotka ovat hakeneet ja saaneet ARAn myöntämän hissi- tai esteettömyysavustuksen. Kohde voi saada ARA:lta 45 %:n avustuksen ja kaupungilta 10 %:n avustuksen ARAn hyväksymien kustannusten pohjalta, mikäli määrärahaa on myönnettävissä.

Investoinnit

Velkaantuminen

Tuottavuus ja tuloksellisuus

Jokin muu, mikä?

Talousvaikutusten johtopäätökset:

Kaupungin avustuksen pieneminen 15 000 eurolla ei kokonaan estä korjaustoimenpiteitä, mutta lisää taloyhtiön ja/tai sen osakkaiden omarahoitusosuutta, mikä voi estää yhtiön korjaustoimenpiteisiin ryhtymisen. Kaupungin avustus toimii ns. kannustimena korjaustoimien aloittamiselle ja edesauttaa ikäihmisten kotona asumista parhaimmillaan 4–7 vuotta.

Mikäli hissejä ja esteettömyyskorjauksia ei tehdä, niin ao. kohteissa asuvat liikuntarajoitteiset, etenkin ikäihmiset joutuvat etsimään sijalle esteettömän asunnon toisaalta. Tämä lisää kysyntää ja jonoa kaupungin vuokraamiin ikäihmisten itsenäiseen asumiseen tarkoitettuja asuntoihin sekä pahimmillaan lisää entisestään ruuhkautunutta hyvinvointialueen asumispalvelujen jonoa.

Mikäli hissejä ja esteettömyyskorjauksia ei tehdä, niin ao. kohteissa asuvat liikuntarajoitteiset, etenkin ikäihmiset joutuvat etsimään sijalle esteettömän asunnon toisaalta. Tämä lisää kysyntää ja jonoa kaupungin vuokraamiin ikäihmisten itsenäiseen asumiseen tarkoitettuja asuntoihin sekä pahimmillaan voi lisätä entisestään ruuhkautunutta hyvinvointialueen asumispalvelujen jonoa.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

6. YRITYKSET

Yritysten tavoitettavuus

(esim. asiakkaiden, henkilökunnan, raaka-aineiden ja lopputuotteiden näkökulmasta sekä logistiikan näkökulmasta)

Asiakkuudet

(esim. asiakkuuksien määrä)

Työvoiman saatavuus ja uusien työpaikkojen muodostuminen**Yritysten talous ja kasvu**

(esim. uusien yritysten sijoittuminen, uudet liiketoimintamahdollisuudet, yritysten välinen kilpailu)

Korjausmäärärahojen aleneminen 15.000 eurolla vähentää paikallisen yritystoiminnan työtä ja toimeentuloa. Vähennys vastaa vuoden 2023 tasolla noin yhden esteettömyysavustuksen suuruutta.

Yritysten osallistumismahdollisuudet palvelun tuottamisessa**Jokin muu, mikä?**

**Pyydetään lausunto
tarvittavilta
sidosryhmiltä**

☐ Kyllä

☒ Ei

Miksi ei pyydetä lausuntoa?

Talousarvion valmistelun aikataulu ei
mahdollista lausuntojen pyytämistä

Yritysvaikutusten johtopäätökset:

Hissi- ja korjausavustusmäärärahojen vähentäminen vähentää samassa suhteessa korjaustoimenpiteitä (jälkiasennushissien rakentaminen ja esteettömyyskorjaukset) ja alan yritysten työtä ja toimeentuloa. Kun muu asuinrakentaminen on hintatason noususta johtuen hiipunut, niin korjausten väheneminen voi osaltaan edistää yritysten taloushaasteita.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

Ennakkoarvioinnista vastaava

Päivämäärä

pp.kk.vvvv

16.11.2023

Nimi

satu-sisko.eloranta@joensuu.fi

**Anna se sähköpostiosoite minne vaikutusten ennakkoarviointi liitteineen
toimitetaan * = on pakollinen kenttä**

etunimi.sukunimi@joensuu.fi